

Motion till riksdagen 2005/06:L307

av Solveig Hellquist (fp)

Skuldsättning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja gränsen för skulders storlek innan betalningsanmärkning och registrering hos kreditupplysningsföretagen sker.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den enskildes bristande möjligheter att kunna bli skuldfri.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samarbete mellan skola och kronofogdemyndighet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att långsiktigt stödja organisationer, t.ex. Fattiga Riddare, för att hitta långsiktiga lösningar för skuldsatta att komma ur skuldfällan.

Motivering

Betalningsanmärkningar har blivit allt vanligare. Konsekvenserna av anmärkningarna är stora. Den enskilde får t.ex. inte teckna hyreskontrakt, låna pengar eller ens hyra en videofilm eller släpvagn under lång tid. Betalningsanmärkningen finns kvar i kreditupplysningsföretagets register i 3 år.

Enligt affärs- och kreditupplysningsföretaget UC AB finns ca 550 000 personer med en eller flera betalningsanmärkningar i företagets register. Genomsnittet är 12 anmärkningar per person. 4,9 % av alla ungdomar i Sverige har en eller flera betalningsanmärkningar vilket kan jämföras med 12,1 % i åldersintervallet 36–45 år. I augusti 2005 hade 26 976 ungdomar en skuld hos kronofogdemyndigheten. Medianskulden var 5 601 kr.

När en obetald skuld lämnas över från en myndighet – t.ex. Skatteverket – till kronofogdemyndigheten för indrivning registreras den i myndighetens dataregister för utsöknings- och indrivningsmål. UC AB hämtar dagligen uppgifter om nytillkomna skulder och registrerar detta i sina register. Exempel på sådana skulder är obetalda skatter och avgifter, t.ex. studiemedelsavgifter. UC registrerar även kronofogdemyndighetens utslag, som ligger till grund för indrivning, och registrerar detta som en betalningsanmärkning.

Fel! Okänt namn på

Av statistik från kronofogdemyndigheten sommaren 2005 framgår att antalet ungdomar som hamnar hos kronofogdemyndigheten har ökat dramatiskt under året. Antalet betalningsförelägganden hade vid nämnda tidpunkt ökat med 39 %. Framför allt är det fråga om en ökning av mobilskulder hos ungdomar.

Av Dagens Nyheter den 6 augusti 2005 framgår att Svenska Inkassoföreningen bedömer att antalet betalningsförelägganden har ökat med ca 10 % per år sedan 1999. Ökningen beror t.ex. på att flera unga har kreditkortsskulder, borgenärer kräver snabbare betalning och folk i allmänhet köper på sig mer elektronisk utrustning på kredit. Även på Intrum Justitia märker man att antalet skuldärenden bland ungdomar ökar.

Det är självklart att man inte ska låna mer pengar än man kan betala tillbaka och att man betalar räkningar i tid. Många är dock okunniga om hur lätt det är att få en betalningsanmärkning.

Även om anmärkningen har sin grund i att den enskilde – trots påminnelse – underlåtit att betala en skuld kan ”straffet” för denna försumlighet ibland te sig i hårdaste laget. Även mindre skulder kan leda till en betalningsanmärkning. Inte minst ungdomar kan på grund av ”oförstånd” hamna i svårigheter av denna anledning. Kommer anmärkningen i samband med att den unge flyttar hemifrån och behöver hyra en egen bostad är flera års problem ett faktum.

Det kan inte anses rimligt att straffas under tre år för en skuld som är mindre än tusenlappen. Det är därför viktigt att sätta en gräns för hur stor den sammanlagda skulden får vara innan privatpersoner hamnar i de register över skuldsatta som kreditupplysningsföretagen har. Förr var gränsen högre än dagens. En högre gräns bör därför återinföras.

I ett tv-program – ”Uppdrag Granskning” – som visades i år beskrevs hur en kvinna som startat ett företag och som senare gick i konkurs inte hade möjligheter att komma på fötter igen trots att hon hade fast arbete och säkra inkomster. Ingen bank vill låna henne de 50 000 kr hon behövde för att betala sina gäldenärer. Lånet skulle innebära en möjlighet att så småningom bli helt skuldfri. Andra drabbade har berättat att de betalat stora belopp på sina skulder under flera års tid. Den ursprungliga skulden har ändå inte sjunkit nämnvärt.

Det finns goda exempel på samarbete mellan kronofogdemyndighet och skola. Ett sådant arbete måste uppmuntras och förstärkas i hela landet. Ungdomar måste få lära sig hur man hanterar kreditkort och räkningar liksom riskerna med hög skuldsättning. Detta är viktiga kunskaper som måste förmedlas. Det gäller inte minst att nå ut till ungdomar som inte har hjälp från hemmet och som kanske annars riskerar att vara skuldsatta under resten av livet.

Föreningen ”Fattiga Riddare” bildades 2003 av några personer som tröttnat på fattigdom och social utanförskap. Av de ca 500 000 som finns i kronofogdens register vill många göra rätt för sig men ges inte möjligheten. För de ”Fattiga Riddarna” gick något fel i livet en gång – t.ex. arbetslöshet, skilsmässa, sjukdom eller oförstånd. Betalningsanmärkningar och föråldrade regelverk innebär att många är dömda till livstids existensminimum. Föreningen

Fel! Okänt namn på

vill göra problemen kända och hitta lösningar som alla vinner på. Samhället kan spara pengar, fordringsägarna får sitt och de skuldsatta blir fria.

Fattiga Riddare har fått medel till tre olika projekt finansierade av Allmänna Arvsfonden, Europeiska Socialfonden respektive Konsumentverket. Projekten handlar om att bryta den negativa spiral som ungdomar kan hamna i när deras familj hamnar i djup skuldsättning, om att försöka hjälpa arbetslösa som sitter i skuldfällan och inte orkar längre på grund av den hopplösa situationen samt om att utveckla Fattiga Riddares nätverk, starta kurser i lokalföreningarna och utarbeta en fungerande modell mot överskuldsättning.

Det är viktigt att stödja initiativ som ”Fattiga Riddare” långsiktigt och tillsammans med dem hitta lösningar som kan leda till att de kan komma tillbaka till livet igen.

Stockholm den 3 oktober 2005

Solveig Hellquist (fp)